

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

08.05.2025. Nr. 1-5/92

Valsts ieņēmumu dienestam
vid@vid.gov.lv

Par elektroniskās deklarēšanas sistēmas pilnveidošanu

Izskatot kādas personas iesniegumu par aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu un nokavējuma naudu, Tiesībsarga birojs konstatēja, ka elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) lietošana nodokļu maksātājiem sagādā grūtības.

Ir identificēti gadījumi, kad personām nav saprotama tādu jēdzienu kā **“nodokļa pārmaksa”** un **“nodokļa piemaksa”** būtība, kā arī pietrūkst zināšanu par nokavējuma naudas piemērošanas kārtību nodokļu samaksas kavējumu gadījumos. Tas nereti kļūst par iemeslu iedzīvotāju sūdzībām un neapmierinātībai ar Valsts ieņēmumu dienesta (VID) vēlāk veiktajām piedziņas darbībām.

Tiesībsarga birojs konstatē, ka:

- ja pēc gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas veidojas nodokļa pārmaksa, persona no VID saņem informatīvu paziņojumu ar nosaukumu **“Par iedzīvotāju ienākuma nodokļa lēmumiem”**;
- savukārt, ja veidojas nodokļa piemaksa (parāds), informatīvs paziņojums netiek nosūtīts;
- arī par uzrēķināto nokavējuma naudu EDS nav atsevišķa paziņojuma, informācija ir pieejama tikai sadaļā **“Maksājumi”**.

Lai veicinātu nodokļu maksātāju informētību un nodrošinātu savlaicīgu nodokļu saistību izpildi, Tiesībsarga birojs aicina apsvērt iespēju ieviest EDS informatīvos paziņojumus gan par nodokļa pārmaksu, gan par piemaksu, kā arī par uzrēķināto nokavējuma naudu. Tāpat būtu lietderīgi paredzēt iespēju EDS konfigurācijā atzīmēt, ka šādi paziņojumi tiek nosūtīti arī uz nodokļu maksātāja tālruņa numuru īsziņas veidā.

Ar cieņu

tiesībsarga pilnvarojumā

Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas vadītājas vietnieks

Raimonds Koņuševskis